

PETRU CIMPOEȘU

BACĂU

Prozator. 1953, Vaslui. Institutul de Petrol și Gaze (1976). Inginer petrolist; apoi, la Bacău, profesor de liceu, director al centrului de librărie, jurnalist și redactor-șef al unor gazete locale, directorul teatrului de animație, angajat Petrom (până în 2006); în prezent, director al Direcției Județene pentru Cultură.

Debut cu volumul *Amintiri din provincie* (1983, Premiul Asociației Scriitorilor Iași). Urmează, între altele, volumele distinse cu același premiu *Erou fără voie* (1994) și *Povestea Marelui Brigand* (2000). Apoi, romane distinse cu Premiul Uniunii Scriitorilor din România și, totodată, cu alte premii: *Simion Iiftnicul. Roman cu îngeri și moldoveni* (2001; Premiul *Magnesia Litera*, Praga, 2007), *Christina Domestica și Vinătorii de suflete* (2006; Premiul Academiei Române). În 2015, romanul *Celălalt Simion*.

Tradus în Franța, Spania, Italia, Cehia, Croația, Ungaria și Bulgaria. ■

PETRU CIMPOEȘU

Tata

De câte ori îl visez pe tata, știu că are să se schimbe vremea. Organismul meu tot mai șubred combină în așa fel semnalele mediului ambiant, variații altminteri insesizabile ale umidității și presiunii atmosferice, încât rezultatul e plonjarea într-un trecut reversibil, din interstițiile căruia se ivesc imagini și întâmplări plutind într-un timp ambiguu, ca în mersul pe o linie punctată. De fiecare dată, întâlnirea cu copia tatei e o emoție ascuțită care lovește direct în inima visului. Iar când mă trezesc, mi-e dor de el.

A fost o vreme când, foarte tânăr fiind, mă atașam de întâmplări neînsemnate și credeam în niște idoli încrunțați care aveau pretenția că văd în viitor. Astăzi îmi pare că despărțirea părinților mei, cândva o catastrofă existențială, nu a fost în realitate decât confirmarea necesară și cât se poate de logică a unei stări de fapt. Toată agitația, tot zbciumul sufletesc și, de ce nu, toată suferința care au însoțit-o se reduc, din perspectiva anilor, la niște formule retorice, e drept, obligatorii, ale punerii ei în act. Viața e plină de nimicuri și trebuie să scormonești îndelung printre întâmplările ei ca să dai de ceva cu adevărat interesant, deși pe moment toate promet consecințe dintre cele mai remarcabile, toate par să-ți angajeze decisiv, iar uneori de-a dreptul dramatic, destinul. Cum ai pleca într-o călătorie în care faci o mulțime de fotografii locurilor întâlnite în cale, ca să fixezi momentul, surpriza, intensitatea emoției, fiindcă totul pare inedit, pitoresc, nemaipomenit, apoi, când revii acasă și încerci să le arăți și altora,

îți dai seama că cele mai multe din pozele acelea sunt cât se poate de banale, nu interesează pe nimeni, nu te mai emoționează nici pe tine, și-au pierdut actualitatea și nu mai înseamnă nimic. Fiindcă, între timp, din inventarul memoriei a dispărut o piesă iar piesa aceea lipsă goleşte de conținut întreaga întâmplare. Poate că Vorel are dreptate. Viața e un drum către semnificație pe care nimeni nu l-a parcurs până la capăt iar cine pretinde că ar căuta un sens al întâmplărilor vieții sale nu face decât dovada unei vanități solemne și ridicole, de filosof demodat, cu scopul nemărturisit de a-i camufla eșecurile. Firește, n-a pierdut ocazia să mă compare cu unul din aceia care scormonesc în tomberoane și trăiesc din tot felul de resturi și lucruri inutile aruncate de alții.

Nu am aflat niciodată ce i se întâmplase de fapt mamei, în ziua când am găsit-o căzută în baie, și cum ajunsese în situația aceea. Am încercat în câteva rânduri să o întreb, dar fie se făcea că nu înțelege sau nu-și amintește despre ce e vorba, fie flutura din mână cu un surâs echivoc pe buze, în egală măsură stânjenit și nostalgic – și asta era tot. Poate că pur și simplu nu-și amintea. Poate că, nici măcar pentru ea, nu mai avea nici o importanță. Timpul trecuse ca o viitură, smulsese copaci, prăvălise case, dărâmasse garduri, omorâse vite, păsări și chiar oameni, lăsând în urmă ogrăzile pline de mâl amestecat cu bușteni, iarba aplecată pe marginea șanțului, ca și cum ar fi fost linsă, și un soare vesel și nepăsător pe cer iar mama era acum o babă așezată pe scăunel în pragul casei, privind tăcută în zare.

Numai că timpul nu trece ca o viitură, fiindcă timpul *meu* nu trece. E neclintit fiindcă nu are unde se duce, fiindcă e peste tot. Atâta doar că nici nu stă. Dacă ar fi să-l cred pe Vorel – aproape că l-aș crede, dar nu-mi dau seama când glumește și când vorbește serios – timpul pare un concept greșit care duce într-o fundătură logică, o secreție a memoriei, efectul secundar al unui neurotransmițător oarecare, probabil că oamenii viitorului îl vor înlocui cu altceva și astfel vor trăi în eternitate. Cele întâmplare cândva au rămas acolo, sunt în continuare și vor dăinui până la sfârșitul lumii, numai că noi ne despărțim de ele și ne mutăm în alte și mereu alte împrejurări ale vieții... Un moment de inconsecvență amabilă din partea lui, această ușoară predispoziție spre filosofie, care mi-a amintit de tata. Și el încerca uneori să facă pe filosoful, mai ales după seara aceea în care mama ne-a anunțat că a doua zi va pleca, socotea de datoria lui, ca o recompensă pentru că alesesem să rămân cu el, să mă învețe ce e bine și ce trebuie să fac pentru a reuși în viață. Mama hotărâse să se mute, își găsisse o garsonieră cu chirie și, după ce făcu acest anunț, mă întrebă dacă vreau să locuiesc cu ea sau voi rămâne cu tata. Am motive

să cred că negociaseră în prealabil, stabiliseră condițiile despărțirii și gestionarea ei cât mai decentă. În primul rând, totul trebuia să se desfășoare discret, fiindcă ambii se fereau de scandal, țineau la onorabilitatea lor – mai târziu, aveam să aflu că îndeplineau o formalitate, relația dintre ei devenise de mai multă vreme o simplă coabitare, de aceea nici nu se mai certau – numai că eu, neștiind nimic, m-am pomenit pe scena unui teatru de amatori, cu replicile neînvățate și, fără să iau seama la efortul lor de a mă încadra în rol, am făcut o scenă de un ridicol și un patetism dezagreabile.

– Cum, adică, să pleci? Unde să pleci? Ești mama mea! am țipat.

– Îmi dau seama că nu ți-e ușor, dar vei înțelege mai târziu, răspunse ea pe un ton neașteptat de calm.

Tata interveni, nu pentru a-i lua apărarea – ar fi fost culmea! – ci pentru a face o afirmație cu caracter general.

– Viața merge înainte, zise pe un ton cât se poate de conciliant.

M-am întors către el și primul lucru pe care l-am remarcat a fost că, în dimineața acelei zile, nu se mai bărbierise.

– Ne lasă, pleacă la *celălalt*? l-am întrebat.

El negă din cap, apoi ridică din umeri – ce mai contează! Încurcat, căuta să imprime momentului un ton decent și civilizată. Să zicem, o formă de pudoare.

De fapt, era un fricos. Și de ce anume se temea? De scandal, de gura târgului și, mai ales, să nu-și supere șefii! Să nu le facă o impresie proastă! Să nu cumva să se afle de problemele lui din familie, asta i-ar fi blocat ascensiunea politică. Avea un protector la județ, pe tovarășul Găină, secretarul cu propaganda, care pesemne îi promisese ceva, o funcție mai înaltă în aparatul de partid. Din nu știu ce motiv, când îmi amintesc de el, mintea mea face o asociație surprinzătoare și îmi vine să-i spun tovarășul Scrob. L-am putut vedea și eu o dată, când fusese în vizită la noi cu soția, cu vreo șase luni înainte ca mama să ne fi părăsit, și m-am întrebat de ce un om cu o funcție așa de importantă s-a însurat cu o femeie așa de urâtă, de fapt cred că asta era regula sau, mă rog, condiția, una dintre condițiile ascensiunii. Mai toți activiștii de la județ se căsătoriseră de tineri cu niște femei urâte care, înainte de a împlini patruzeci de ani, arătau ca niște babe (cum de făcuseră totuși copii?), dar „cu origine sănătoasă“, trebuind după aceea să le suporte o viață – încă un prinos adus Partidului! –, fiindcă adevăratul comunist avea, prin definiție, o familie model. Tata făcea, măcar în privința asta, excepție, se căsătorise târziu și avea o soție frumoasă și cu cincisprezece ani mai tână decât el, care însă îl înșela... La drept vorbind, aveam să aflu mai târziu că nu

era singura lui pată biografică. Mai exista o femeie, tehniciană veterinară la o fermă de păsări de lângă Negrești, divorțată, la care se ducea uneori, chipurile în control pe linie de partid, și mai avea o babă la Bârlad, care îi ghicea în cărți și-i făcea farmece mamei ca s-o despartă de amantul ei. Fiindcă deși activiștii de partid se pretindeau ateî, în același timp erau foarte superstițioși. Nu credeau în Dumnezeu, dar credeau în semnele din ceașca de cafea, în bobi, horoscoape, descântece și tot felul de alte bazaconii. De fiecare dată când pleca la serviciu și își uita acasă ceasul sau cheile de la mașină, trebuind să se întoarcă după ele, mormăia ca pentru sine, dar destul de tare ca să-l aud și eu: hm, o să-mi meargă rău azi – căci, din punctul de vedere al superstiției sale, dacă îl auzea cineva când spune asta, dacă își denunța ghinionul, îl reducea la jumătate.

Și mai avusese, înaintea mamei, o soție, pe vremea când eu nu existam nici măcar ca un vag fior erotic. O fată, din câte voi afla (mi-a arătat și o poză, pe care o ținuse până atunci ascunsă) frumoasă și plină de viață, pe care o cunoscuse pe Șantierul Tineretului de la Bumbești-Livezeni, unde ajunseseră amândoi ca brigadieri voluntari – o chema, cum altfel, Speranța – și care murise într-un accident de muncă, la numai două luni după ce se căsătoriseră, ceea ce pe el îl transformase într-un fel de erou și îi deschisese drumul către cariera politică, ca efect al compasiunii sau ca soluție de mușamalizare, sub formă de recompensă, a accidentului. Dar despre toate acestea voi afla mult mai târziu, după '90, când eu însumi voi fi aproape bătrân și cu o istorie problematică, așa că va putea conta pe complicitatea mea, și când, ca orice fost activist de partid care se respectă, va fi devenit un foarte râvnitor creștin-ortodox, totuși fără să meargă la biserică, față de care păstrase un fel de teamă pioasă – asculta liturghia la radio! Cu câteva luni înainte de a afla că are cancer, poate o simplă coincidență. Sau poate fiindcă oamenii care își presimt moartea au nevoie să se pună în acord cu propriul trecut, să-l transforme într-o narațiune coerentă, eventual cu un final fericit – vezi, n-a fost în zadar!... –, cautându-și în asta o formă de supraviețuire. Cine știe, poate că și eu scriu aceste rânduri în aceeași logică, căci funia se apropie de par, cum se spune în popor.

– Dacă nu crezi în Dumnezeu ca persoană, dacă nu-i simți prezența, nu ești propriu-zis creștin, îmi spunea. De aceea oamenii simpli sunt mai aproape de Dumnezeu decât cărturarii. Esențialul e să vezi Persoana în cele trei *ipostasuri*, să i te adresezi direct, căci asta este rugăciunea, discuție personală cu Dumnezeu!... – și alte asemenea lucruri rostite pe un ton vehement și care de fapt nu mă interesau, vorbărie, patetism gratis, cum ar zice Vorel, totuși

îl ascultam cu îngăduință și aproape că îl credeam, fostul tovarăș Durău, de la comitetul județean de partid, părea un convertit sincer. Domnul Catană avea dreptate când ne spunea că însuși Nietzsche, dacă ar fi ajuns la bătrânețe, ar fi devenit un drept-credincios creștin.

Cu douăzeci și cinci de ani în urmă, pe vremea când jura pe Partid, dacă cineva i-ar fi vorbit tatei despre Dumnezeu, l-ar fi acuzat de misticism, compătîmindu-i ignoranța de la înălțimea filosofiei sale materialist dialectice și istorice, poate chiar l-ar fi dat afară din birou – pe vremea aceea relațiile dintre oameni aveau o anumită acuratețe... – sau ar fi ieșit el, l-ar fi îndepărtat sau l-ar fi evitat în vreun alt fel, totuși fără să-l pedepsească sau să-l denunțe, căci nu era un om rău, fir-ar să fie, atâta doar că era fricos și un pic laș. Eforturile pe care le făcea ca să-mi intre în voie, mai ales după plecarea mamei, erau uneori de-a dreptul penibile. De fapt, câteva săptămâni ne-am purtat ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, ca și cum ea ar fi urmat să intre pe ușă în minutele următoare, întorcându-se de la ore. Nu făceam decât să o așteptăm iar până atunci el mă întreba cum îmi merge cu școala, bine, îi răspundeam, dacă am fost la pregătire – îmi aranjase ore de pregătire la matematică și fizică, să fie sigur că intru la facultate –, da, am fost, dacă am mâncat ceva, da, am mâncat la cantina liceului, îi răspundeam cât se poate de prompt, de fapt pentru a scurta conversația, ca și cum am fi fost certați. Își punea și el ceva într-o farfurie, mânca în tăcere, apoi se așeza într-un fotoliu și deschidea televizorul. Eu treceam în camera mea, să-mi fac lecțiile sau să citesc. Mai dificil era la sfârșit de săptămână, când aveam timp mai mult, prea mult. De obicei, plecam să joc fotbal sau sub un alt pretext oarecare, dar tot ajungeam acasă prea devreme, fiindcă nu mă mai duceam la cina, nu mă mai întâlneam nici cu *Moșul*, nici cu Tibi, nici cu Silvia și trebuia să petrecem câteva ore împreună, numai noi doi. Nu știa cum să se poarte, cum să-mi intre în voie, ar fi vrut să comunice cu mine, dar despre ce? În sfârșit, într-o sâmbătă seară, întorcându-mă din oraș, l-am găsit jucând singur table, cu un pahar de bere în loc de partener. Le cumpăraseră chiar în ziua aceea, îmi explica, și, dacă aș vrea să facem o partidă... Să vedem care e mai bun! Încerca să-mi intre în voie, vorbea cu prudență și un fel de timiditate enervantă.

– Ah, sunt destul de obosit, zisei în timp ce mă duceam să mă ascund ca de obicei în camera mea. Dar în ultima clipă i-am văzut privirea nefericită și m-am răzgândit. De ce nu?

– O să te bat, promise el și, înviorându-se dintr-odată, începu să așeze piesele.

Le așeză mai întâi pe ale lui, apoi le așeză și pe ale mele, un gest de curtoazie, ca să zic așa. Rostogolea zarurile în mână ca și cum ar fi fost fierbinți. Dar după ce le aruncă, rămase un pic dezamăgit, îi venise un foarte mediocru trei-doi. Am luat zarurile și le-am aruncat la rândul meu: șase-șase.

– Îmi cer scuze, nu a fost cu intenție, zisei ironic.

– Ei, lasă, lasă, mai vedem noi...

Având în vedere ce a urmat, cred că nici nu-l interesa propriu-zis jocul. Eram amândoi jucători slabi, fără nici un fel de strategie, făceam greșeli de care ne dădeam seama abia după ce mutam piesele.

– Vrei și tu un pahar de bere? mă întrebă pe la jumătatea partidei.

Am ridicat din umeri, acceptându-i propunerea cu oarecare indiferență. De fapt, era prima oară când îmi propunea să bem împreună. Se ridică și merse pe hol, acolo se afla frigiderul, apoi trecu în bucătărie, de unde se întoarse cu două pahare și o sticlă de whisky *Teacher's*. Cred că l-a încurcat un pic privirea mea severă, căci se opri ușor dezorientat, de parcă atunci ar fi descoperit că nimerise în altă cameră.

– M-am gândit că, ce să mai pierdem vremea cu bere...

Am primit-o de la cineva!

– Ai primit mită?

– Nu e mită! – și, ca să fie mai convingător, ridică un pic vocea. Nu e mită! E un cadou. Mi l-a adus cineva, un tovarăș care a fost în străinătate.

Nu am insistat, îmi era indiferent dacă primise sticla aceea sub formă de mită sau de cadou, care la urma urmei e tot un fel de mită. Dar și după ce se așezase în fotoliu, în timp ce turna în pahare, el ținu să mă asigure încă o dată:

– Să știi că în viața mea nu am primit mită! Nu am acceptat niciodată așa ceva!

– Bine, am zis și eu așa, în glumă, căutai să-l împac.

– Da, dar e bine să știi.

Ridicărăm paharele și el se opri o clipă, gândindu-se pe-semne la o urare. Nu știa ce urare să-mi facă sau nu îndrăzneala, așa că am zis eu primul:

– Noroc.

Doar confirmă, înclinând din cap. După ce bău, lăsă prudent paharul pe măsuta din fața fotoliului, pe care se afla și jocul de table. Eu luasem deja zarurile și le rostogoleam în mână, în timp ce el mă privea fix.

– Aș vrea să lămurim un lucru, zise. Un lucru important. Să avem o discuție ca între bărbați.

– Ce lucru?
– Eu nu am primit niciodată mită. Îți jur pe tot ce am mai scump...

– Nu e nevoie, te cred, îl întrerupsei, agasat de insistența lui aproape maniacală, dar între timp el apucase deja să jure.

– Îți jur pe Partid!

Poate băuse prea multă bere până să ajung eu acasă, altă explicație nu găseam. Am încremenit cu zarurile în mână. Asta era discuția „ca între bărbați“ pe care mi-o promisese.

– Pe Partid? Cum e chestia asta, să juri pe Partid?

– Pe mine Partidul m-a făcut om, înțelegi? Părinții mei m-au renegat, fratele și sora mea s-au lepădat de mine, maică-ta m-a trădat... Și mulți alții... Dar Partidul nu m-a trădat niciodată. Ceea ce sunt acum sunt datorită Partidului.

– Și dacă erai altceva, ce se întâmpla?

Aveam în fața mea un om în toată firea, la aproape cincizeci de ani, care părea că nu-și pusese niciodată până atunci întrebarea banală pe care i-o pusese eu. Voi înțelege mai târziu, puțin câte puțin, de ce. Rămase vreme de aproape un minut ca hipnotizat, căutând în mintea lui un răspuns pe care părea că nu-l găsește sau care se ascundea printre gânduri, amintiri și întâmplări ale vieții, alerga de colo până dincolo și îi scăpa mereu, nu reușea să-l prindă. Ca să mai câștige timp, ridică din nou paharul și bău.

– Țăran, zise în cele din urmă. Țăran pe ogor, cu sapa în mână. Adică muritor de foame. Pentru tine lucrurile astea pot să pară neînsemnate, dar să știi că nu e așa.

Nu mai aveam chef să-l contrazic. Era prima oară când beam whisky și cred că din cauza asta m-am amețit destul de repede. Aruncam zarurile fără să fiu atent și mutam la întâmplare, cu un fel de simpatie bruscă față de adversarul meu, cu dorința de a-i face cadou o victorie. Nu înțelegeam atașamentul lui față de cauza Partidului, mi se părea ceva cu totul abstract și de fapt imposibil, cum te-ai îndrăgosti, să zicem, de o formulă chimică, dar pe de altă parte eroarea lui idealistă mi-l făcea, dintr-un motiv nelămurit, simpatic. Și mai era și micul detaliu că discuta, de fapt, pentru prima dată cu mine luându-mă în serios. Nu mă mai considera un copil și tocmai de aceea mă tratase cu whisky. Era rândul lui să dea cu zarurile, dar le strânse în mână ca și cum s-ar fi temut să nu le piardă, și lăsându-se mult pe spate în fotoliu, găsi ocazia unei cugetări existențiale.

– Ce ai mai crescut și tu, măi! Ești mai înalt decât mine. Nici nu-mi dau seama când ai crescut atât de mult, zău că nu îmi dau seama. Cum a mai trecut timpul!... Acuși o să vrei să te însori!

Suna aproape ca un reproș, căruia n-aveam ce să-i răspund, decât un: mda..., prelungit cu un pufnet autocritic și lipsit de încredere. Mai rămânea ca, în secvența imediat următoare, să-mi pună întrebarea clasică, dacă *am o prietenă*, un licăr viclean din privirea lui îmi indicase că părea foarte pregătit pentru asta, și poate că de aceea am forțat schimbarea subiectului, într-un mod cam brutal și cu totul inoportun, care l-a rănit.

– Tată, vreau să te întreb ceva. Dar să fi sincer. Nu cumva tu l-ai pârât pe domnul Catană la Securitate?

Îi luă mult timp până să înțeleagă întrebarea, ca și cum în prealabil ar fi trebuit să-și amintească unele detalii neplăcute, bunăoară cine era acel *domn* Catană și în ce împrejurări îl cunoscuse, dacă îl cunoscuse vreodată, iar când în cele din urmă o înțelese, surprins și dezamăgit, ținu un mic discurs, ca la o ședință de partid, gesticulând mecanic și cam dezordonat cu mâna în care ținea strâns zarurile.

– Adică, tu mă crezi un ticălos? Adineauri ziceai că iau mită... Știu că nu mă iubești, că ții mai mult la maică-ta decât la mine, chiar și acum, după ce ne-a părăsit, dar vreau să știi și tu un lucru, și te rog să reții acest lucru: tatăl tău este oricum vrei, dar nu este un ticălos! Și am să-ți mai spun ceva, ce poate nu ar trebui. Și pe mine mă pândește Securitatea. Asta, ca să știi! Am avut anumite probleme din cauza ta... Și îți dai seama ce probleme am acum, din cauza maică-tui, îți dai seama!...

Abia acum își aminti de zaruri, desfăcu mâna și se uită la ele, dar fără să le vadă, cu privirea încă tulburată de supărare, apoi le aruncă cu o mișcare nervoasă a mâinii, vrând parcă să scape de o îndatorire neplăcută, iar un zar sări peste marginea cutiei și se rostogoli undeva sub masă.

– Na, s-a dus dracului! zise ridicându-se din fotoliu, dar nu pentru a căuta zarul, ci pentru a merge la fereastră, într-un exercițiu de calmare a nervilor.

Poate regreta că-mi vorbise atât de brutal. Fusese mai degrabă o izbucnire nervoasă, mărturie indirectă a faptului că era nemulțumit de mine și, din acest punct de vedere, îl înțelegeam. Nici eu nu eram mulțumit de mine. Însă în momentele acelea, după ce golisem și al doilea pahar de whisky, eram atât de relaxat încât nu-l puteam lua în serios. Rămase câteva minute privind afară, deși nu știu ce vedea, fiindcă între timp se făcuse întuneric. Era încă îmbrăcat în costumul cu care fusese la serviciu, dintr-o stofă bleumarin socotită pe atunci de lux, cum purtau mai toți activiștii de partid, costum bleumarin, cămașă albă, cravată roșie cu dungi trasate oblic... Sau poate că nu privea afară, ci, în oglinda geamului, mă vedea pe mine, copia lui infidelă, așa cum și eu îi

vedeam jumătate de față reflectată pe geam, urechea, maxilarul ferm și bărbia ambițioasă, ușor împinsă înainte.

– Auzi, să primesc mită! murmură încă o dată.

– A fost doar o glumă, ți-am mai zis!...

Se întoarse și mă privi direct. Gura lui mare și lacomă avea, de data asta, buzele strânse a neîncredere. Veni cu pași înceți către mine, ca și cum mi-ar fi pregătit o surpriză, iar când ajunsese lângă masă, se aplecă să caute zarul rătăcit mai devreme. Îl căută mult, bâjbâind pe sub masă, și când în cele din urmă îl găsi, se ridică ținându-l cu vârfurile degetelor, ca pe ceva deosebit de prețios și în același timp fragil, dar aveam să-mi dau seama de îndată că gândurile îi erau în cu totul altă parte – și bănuiesc că acolo îi fuseseră de la început, de când mă invitase să jucăm table.

– Să te duci la maică-ta cu niște flori, mâine e ziua ei.

– Unde să mă duc? Nici nu știu unde locuiește...

– Nu-i nevoie să știi, o cauți la școală.

Mi-am dat seama dintr-odată cât de tristă fusese pentru el ziua aceea, pe cale de a se încheia, și m-a cuprins un fel de duioșie iritată față de umilința la care se deda și care mi-l făcea iarăși antipatic. Era un infirm. În timp ce noi jucam table, ea stătea în brațele celuilalt – mă gândeam la asta cu gelozie, ca și cum nu tata ar fi fost cel înșelat, ci eu însumi – iar el nu găsea altceva mai bun de făcut decât să-i trimită flori de ziua ei... Încearca, prin mine, să o aducă înapoi? Îi disprețuiam slăbiciunea și, în măsura în care îi semănam – căci, după ce ani de zile crezusem că-i semăn mamei, începusem a-mi descoperi unele trăsături fizionomice și unele ticuri de comportament împrumutate de la el –, simțeam ivindu-se în mine o nemulțumire surdă și neputincioasă. Chiar dacă unele din aceste judecăți se vor dovedi greșite, când voi afla că de fapt ea locuia singură, într-un fel de claustrare penitentă, liber-conșimțită.

În noaptea care a urmat, am hotărât că nu-i voi duce flori mamei, de ziua ei. Apoi, când tata m-a întrebat, i-am spus că îi dusesem, că se bucurase văzându-mă și plânsese. A fost prima mea minciună adevărată, adică premeditată și cu conștiință de sine.

Da, cam pe vremea aceea am început să mint. ■

[fragment din romanul în lucru
Scrisori către o moartă]